

EBA/GL/2016/06

13/12/2016

Насоки

относно политиките и практиките за
възнагражденията, свързани с
продажбата и предоставянето на
продукти и услуги при банкиране на
дребно

1. Спазване на насоките задълженията за докладване

Статут на насоките

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са дефинирани в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за отчетност

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 13/02/2017 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, в противен случай - за причините за неспазване. При липса на уведомление в този срок ЕБО счита, че компетентните органи не спазват изискването за отчетност. Уведомленията трябва да се изпратят чрез подаване на формата, намираща се на уебсайта на ЕБО, на адрес compliance@eba.europa.eu, като се посочи референтен номер 'EBA/GL/2016/06'. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването трябва също да се отчита пред ЕБО.
4. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

---

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр.12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет и обхват на приложение

5. Настоящите насоки определят изискванията относно изготвянето и прилагането на политиките и практиките за възнагражденията, по отношение на предлагането или предоставянето на банкови продукти и услуги на потребители от институции, както е определено в точка 17, с оглед защитата на потребителите от вреди, които произтичат от възнаграждението на служителите, които отговарят за продажбите.
6. Настоящите насоки предоставят информация как финансовите институции следва да изпълнят конкретни разпоредби, посочени в приложимите директиви на ЕС, като i) член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС², която предоставя мандат на ЕБО да разработи насоки за правила за управление на кредитните институции, включително политики и практики за възнагражденията, ii) член 7, параграф 2 от Директива 2014/17/ЕС³, който изисква държавите членки да гарантират, че начинът, по който кредиторите и кредитните посредници определят възнагражденията на служителите си, без да ги възпрепятства да действат честно, лоялно, прозрачно и професионално, като отчитат правата и интересите на потребителите, и iii) член 11, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/2366⁴ и член 3, параграф 1 от Директива 2009/110/ЕО⁵, които изискват платежните институции и институциите за електронни пари, съответно, да осигурят надеждни мерки за управление, доколкото те са свързани с политиките и практиките за възнагражденията.
7. Настоящите насоки не обхващат възнагражденията, изплащани от институциите в полза на кредитни посредници (често наричани „комисионни“) и не засягат разпоредбите относно възнагражденията съгласно Директива 2014/17/ЕС⁶ и по-конкретно по член 7, параграф 2 от тази директива, според който, когато кредиторите определят

---

² Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО

³ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 4 февруари 2014 година относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.02.2014 г., стр. 34).

⁴ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕО и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35)

⁵ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7).

⁶ Директива 2014/17/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 4 февруари 2014 година относно договорите за кредити за жилищни недвижими имоти за потребители и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ОВ L 60, 28.02.2014 г., стр. 34).

възнагражденията на кредитните посредници, те трябва да извършват това по начин, който не възпрепятства кредиторът, кредитният посредник или назначеният представител да действа честно, лоялно, прозрачно и професионално, като се вземат предвид правата и интересите на потребителите.

8. Съответните банкови продукти и услуги са тези, които попадат в обхвата на законодателните актове, съгласно които институциите са получили разрешение или са допуснати да извършват своите дейности, както е определено в точка 17.
9. Настоящите насоки също така не засягат прилагането на по-строги изисквания, определени в приложимото секторно законодателство и по-конкретно в член 7, параграф 4 от Директива 2014/17/ЕС, във връзка с предоставянето на консултантски услуги по договори за кредит, както е определено в член 4, параграф 21 от посочената директива.
10. Компетентните органи могат да разгледат възможностите за прилагане на тези насоки и за лица, различни от институции, съгласно определението в точка 17, и по-специално за:
  - а. посредници, различни от кредитните посредници съгласно определението в член 4, параграф 5 от Директива 2014/17/ЕС;
  - б. "назначени представители" съгласно определението в член 4, параграф 8 от Директива 2014/17/ЕС.
11. Компетентните органи могат да разгледат възможностите за прилагане на тези насоки във връзка с лица, различни от потребителите, съгласно определението в точка 17, като микропредприятия и малки и средни предприятия (МСП).
12. Накрая, компетентните органи могат да обмислят разширяване на обхвата на изискванията по отношение на възнагражденията, предвидени в настоящите насоки и на възнаграждения (наричани също така „комисионни“), изплащани от финансовите институции на кредитните посредници.
13. В случаите, когато насоките посочват даден резултат, резултатът може да бъде постигнат чрез различни средства. Компетентните органи могат да направят оценка на целесъобразността на средствата, използвани от финансова институция, като се вземат предвид нейният бизнес модел, размер и сложност.
14. Изпълнението на тези насоки не засяга изискването към кредитните институции да спазват насоките на ЕБО относно разумните политики за определяне на възнагражденията съгласно член 74, параграф 3 и член 75, параграф 2 от Директива 2013/36/ЕС и оповестяванията съгласно член 450 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Адресати

Адресати на насоките

15. Насоките са предназначени за:

- а. компетентни органи съгласно определението в член 4, параграф 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010 (ЕБО). По отношение на кредиторите и кредитните посредници, посочени в определението за „институции“ в точка 17, които не са кредитни институции, платежни институции или институции за електронни пари по смисъла на това определение, насоките се прилагат в степента, в която тези органи са определени за компетентни за осигуряване на прилагането и изпълнението на разпоредбите на Директива 2014/17/ЕС, за която се отнасят настоящите насоки; и
- б. финансови институции съгласно определението в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Изисквания относно адресатите на информацията

16. Независимо дали ЕБО е адресат в съответствие с точка 15, когато дадена държава членка е определила повече от един орган в съответствие с член 5 на Директива 2014/17/ЕС и един от тях не е орган в системата на ЕБО, ЕБО в качеството му на орган, определен в съответствие с този член, трябва, без да се засягат националните разпоредби, приети в съответствие с член 5, параграф 3 от Директива 2014/17/ЕС:

- а) да информира без забавяне другите определени органи за тези Насоки и тяхната дата на прилагане;
- б) да отправи писмена покана до този орган за прилагане на настоящите насоки;
- в) да отправи писмено искане органът да информира ЕБО или ЕБО в качеството му на орган в срок от два месеца от получаване на уведомлението по буква а) дали прилага или възнамерява да прилага тези насоки; и
- г) когато е приложимо, да препрати без забавяне към ЕБО получената информация във връзка с буква в).

Определения

17. Освен ако не е посочено друго, определенията, предвидени в законодателните актове, за които става дума в тази точка, имат същото значение в настоящите насоки. В допълнение, за целите на тези насоки се прилагат следните определения:

Потребител	Физическо лице, което действа за цели, различни от неговата търговска, стопанска или професионална дейност.
Институции	<p>а) „Кредитни институции“ съгласно определението в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013⁷;</p> <p>б) „Кредитори“ съгласно определението в член 4, параграф 2 от Директива 2014/17/ЕС;</p> <p>в) „Кредитни посредници“ съгласно определението в член 4, параграф 5 от Директива 2014/17/ЕС;</p> <p>г) „Платежни институции“ съгласно определението в член 4, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/2366;</p> <p>д) „Институции за електронни пари“ съгласно определението в член 2, параграф 1 от Директива 2009/110/ЕО.</p>
Банкови продукти и/или услуги	<p>а) „договори за кредит“ съгласно определението в член 4, параграф 3 от Директива 2014/17/ЕС;</p> <p>б) „депозити“⁸ съгласно определението в член 2, параграф 3 от Директива 2014/49/ЕС⁹;</p> <p>в) „платежни сметки“ съгласно определението в член 4, параграф 12 от Директива (ЕС) 2015/2366;</p> <p>г) „платежни услуги“ съгласно определението в член 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2366;</p>

⁷ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁸ Депозитите включват всички форми на депозит. Директива 2014/65/ЕС (Директива относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ 2)), в съответствие с член 1, параграф 4 от същата, е надградила определени организационни и, свързани с осъществяване на стопанска дейност, правила върху подгрупата депозити, наричани структурирани депозити, съгласно определението в точка 43 на член 4, параграф 1 от ДПФИ 2. Правилата за възнагражденията по ДПФИ 2, включително бъдещите делегирани актове, определящи допълнителните обстоятелства във връзка с член 16, параграф 3 и член 24, параграф 10 от ДПФИ 2, ще се прилагат по отношение на структурирани депозити и поради това настоящите насоки не се прилагат по отношение на тях.

⁹ Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 Април 2014 г. относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 149.).

	<p>д) „платежни инструменти“ съгласно определението в член 4, параграф 14 от Директива (ЕС) 2015/2366;</p> <p>е) други платежни средства, както е посочено в приложение 1, точка 5 на Директива 2013/36/ЕС¹⁰;</p> <p>ж) „електронни пари“ съгласно определението в член 2, параграф 2 от Директива 2009/110/ЕО; и</p> <p>з) други форми на кредитиране, в допълнение към посоченото в буква а) по-горе, както е посочено в приложение 1, точка 2 към Директива 2013/36/ЕС и в съответствие с член 1, параграф 5, буква д) от Регламент (ЕС) № 1093/2010.</p>
Ръководен орган	Орган или органи на институция ¹¹ , назначени в съответствие с националното право, които разполагат с правомощия да определят стратегията, целите и цялостната насока на институцията и които упражняват контрол и наблюдение при вземането на управленски решения, и включват и лицата, които осъществяват действителното управление на дейността на институцията.
Съответни лица	Всяко физическо лице, което: <p>а) работи в институция и предлага или предоставя пряко банкови продукти или услуги на потребителите; или</p> <p>б) работи в институция и пряко или непряко управлява лице, посочено в буква а).</p>
Възнаграждения	Всички форми на постоянно и променливо възнаграждение, включително извършени плащания или ползи, парични или непарични, предоставено пряко или от името на институциите на съответните лица. Непаричните ползи могат да включват, но не са ограничени до кариерно развитие, здравно осигуряване, отстъпки или предоставяне на служебен автомобил или мобилен телефон, високи служебни разходи или семинари.

Възлагане на дейности на външни изпълнители

18. В случаите, в които дейността на институцията е изцяло или отчасти възложена на трети страни или е извършена от друго лице по друг начин, институциите следва да

---

¹⁰ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО, (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

¹¹ В европейските страни могат да бъдат наблюдавани различни структури на ръководния орган. В някои страни е характерна едностепенна структура, т.е. надзорните и управленските функции на съвета се изпълняват от един единствен орган. В други страни е характерна двустепенна структура, със създадени два независими органа, един за управленската функция и друг за надзора на управленската функция.

гарантират, че при извършването на тази дейност тези лица отговарят на изискванията, установени в Насоките на КЕБНО за възлагането на дейности на външни изпълнители¹². Това включва по-специално Насока 2 на КЕБНО, съгласно която „крайната отговорност за правилното управление на рисковете, които произтичат от възлагането на дейности на външни изпълнители или възложените дейности, се носи от висшето ръководство на възлагащата институция“.

3. Въвеждане

Датата на влизане в сила

19. Настоящите насоки се прилагат от 13 януари 2018 г.

4. Насоки за политиките и практиките за възнагражденията

---

1. Изготвяне

- 1.1. Институциите следва да изготвят и прилагат политики и практики за възнагражденията, които да отчитат правата и интересите на потребителите. По-специално, институциите следва да гарантират, че паричните и/или непарични възнаграждения не създават стимули, при които съответните лица следват своите собствени интереси или интересите на институцията, в ущърб на потребителите.
- 1.2. При разработването на политиките и практиките за възнагражденията, институциите следва да преценят дали тези политики и практики въвеждат каквито и да е рискове от вреди за потребителите и следва да редуцират вероятността от възникване на подобни рискове.
- 1.3. Функцията „Човешки ресурси“ на институциите следва да участва и изготвя политики и практики за възнагражденията. Освен това, когато е установено, че функциите по управлението на риска и съответствието следва да осигуряват ефективен принос за разработването на политиките и практиките за възнагражденията.
- 1.4. За целите на оценка на резултатите на съответното лице, институциите следва да определят в политиките и практиките за възнагражденията подходящи критерии,

---

¹² [Насоки на КЕБНО за възлагането на дейности на външни изпълнители \(2006 г.\)](#)

които да бъдат използвани за оценка на резултатите, като се отчитат правата и интересите на потребителите.

- 1.5. При разработването на политиките и практиките за възнагражденията, институциите следва да отчитат както качествените, така и количествените критерии за определяне на размера на променливото възнаграждение, за да гарантират, че правата и интересите на потребителите са взети предвид по адекватен начин.
- 1.6. Институциите не следва да определят политики и практики за възнагражденията, които:
  - а. свързват възнагражденията единствено с количествен резултат за предлагането или предоставянето на банкови продукти и услуги; или
  - б) насърчават предлагането или предоставянето на определен продукт или на категория продукти пред други продукти, като продукти, които са печеливши за институциите или за определено лице, но са в ущърб на потребителя.
- 1.7. Когато политиките и практиките за възнагражденията позволяват променливо възнаграждение, институциите следва да гарантират, че съотношението между постоянните и променливите елементи на възнаграждението са подходящо балансирани и отчита правата и интересите на потребителите. Освен това, въведените политики и практики за възнагражденията следва да позволяват прилагането на гъвкава политика за променливите възнаграждения, включително възможността да не се изплащат променливи възнаграждения, когато е уместно.
- 1.8. Институциите следва да избягват ненужно сложни политики и практики и неясни комбинации от различни политики и практики.

2. Документиране, уведомяване и достъп

- 2.1. Институциите следва да документират политиките и практиките за възнагражденията, да ги съхраняват за целите на одита за срок от най-малко пет години от последната дата, на която са били приложени и да ги предоставят на разположение на компетентните органи при поискване. Тази документация следва да включва, но не се ограничава до:
  - а) целите на политиките и практиките за възнагражденията на институциите;
  - б) съответните лица, които попадат в обхвата на тези политики и практики;

в) как се прилагат на практика политиките за възнагражденията, включително и по-специално критериите за променливо възнаграждение, в случаите когато се предоставя променливо възнаграждение.

- 2.2. Преди да им бъде разрешено да предлагат банкови продукти или услуги на потребителите, съответните лица следва да бъдат информирани по лесен и прозрачен начин за политиките и практиките за възнагражденията, които са приложими за тях.
- 2.3. Политиките и практиките за възнагражденията следва да бъдат лесно достъпни за всички съответни лица на институцията.

3. Одобрение

- 3.1. Ръководният орган одобрява и носи крайната отговорност за политиките и практиките за възнагражденията на институцията.
- 3.2. Ръководният орган следва да се консултира с комитета за възнагражденията, когато е създаден такъв, относно политиките и практиките за възнагражденията на институцията във връзка с изпълнението на тези насоки.
- 3.3. Когато е установена, функцията по съответствието следва да потвърди, че политиките и практиките за възнагражденията отговарят на настоящите насоки.
- 3.4. Промените в политиките и практиките за възнагражденията следва да бъдат извършвани само с одобрението на ръководния орган.

4. Наблюдение

- 4.1 Институциите следва да преразглеждат най-малко веднъж годишно своите политики и практики за възнагражденията, за да осигурят съответствието им с тези насоки. По-специално, когато една институция идентифицира възможност да възникне остатъчен риск от вреда за потребителите в резултат на изготвените политики и практики за възнагражденията, съгласно точка 1.2 от настоящите насоки, институцията следва да прецени при прегледа дали някои от тези остатъчни рискове се проявяват и действат в ущърб на потребителите.
- 4.2 Когато при прегледа се установи, че политиките и практиките за възнагражденията на институцията не функционират както е предвидено или предписано, институцията следва да промени своите политики и практики за възнагражденията в съответствие с настоящите насоки.
- 4.3 Институциите следва да създадат ефективни контроли за проверка дали се спазват техните политики и практики за възнагражденията, и за идентифициране и адресиране на случаи на несъответствие с настоящите насоки.